

Broń palna

Tablice poglądowe

asp. Paweł Sitko

Zakład Wyszukolenia Specjalnego

Broń Palna

Tablice poglądowe

Katowice 2014

Redakcja:
podinsp. Robert Perek

Redakcja techniczna i korekta:
Paweł Mięsiak

© Szkoła Policji w Katowicach, Katowice 2014. Pewne prawa zastrzeżone.

Niniejsza publikacja w całości stanowi materiał dydaktyczny Szkoły Policji w Katowicach.
Publikacja dostępna jest na licencji:
Creative Commons – Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych
3.0 Polska (CC-BY-NC-ND) 3.0. Polska.

Postanowienia licencji są dostępne pod adresem:
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/pl/legalcode>

Spis treści

Wstęp	4
Rozdział 1. Podstawowe defincje	5
Rozdział 2. Zasady użycia lub wykorzystania broni palnej	10
Rozdział 3. Przypadki użycia broni palnej	11
Rozdział 4. Przypadki wykorzystania broni palnej	16
Rozdział 5. Zakazy użycia broni palnej	17
Rozdział 6. Procedury przed użyciem broni palnej	18
Rozdział 7. Postępowanie po użyciu lub wykorzystaniu broni palnej	20
Literatura	22

W 2013 roku zostały wprowadzone od dawna zapowiadane, a wymuszone wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 maja 2012 r. (sygn. K 10/11), zmiany w przepisach odnośnie do użycia broni palnej oraz środków przymusu bezpośredniego. Regulacje są kompleksowe i dotyczą szerokiej grupy podmiotów uprawnionych do użycia broni palnej i środków przymusu bezpośredniego. Do czasu wprowadzenia zmian użycie oraz wykorzystanie broni palnej regulowane było w różnych aktach prawnym (dotyczących poszczególnych służby) i o różnej randze, np. przypadki użycia broni palnej przez Policję regulowane były przez art. 17 ustawy o Policji, natomiast zasady użycia, czynności przed i po użyciu broni palnej regulowane były przez akt prawny w randze rozporządzenia.

Tak wielka skala wprowadzonych zmian to wielka nowość w przepisach dotyczących stosowania broni palnej obowiązujących od ponad dwudziestu lat. Dla wielu policjantów, zwłaszcza tych z kilkunastoletnim stażem służby, zmiana pewnych zachowań związanych z użyciem broni palnej w szybkim czasie stanowi duże wyzwanie. Aby proces nauki i przyswajania nowych treści uczynić bardziej skutecznym w niniejszej publikacji zastosowano technikę wizualizacji w postaci tablic. Treści zawarte w opracowaniu mogą być wykorzystane w procesie uczenia się zarówno przez słuchaczy szkolenia podstawowego, jak również przez policjantów z dłuższym stażem w służbie.

Rozdział 1.

Podstawowe definicje

---

wykorzystanie broni palnej – należy przez to rozumieć oddanie strzału z zastosowaniem amunicji penetracyjnej w kierunku zwierzęcia, przedmiotu, lub w innym kierunku niestwarzającym zagrożenia dla osoby

użycie broni palnej – należy przez to rozumieć oddanie strzału w kierunku osoby z zastosowaniem amunicji penetracyjnej

doprowadzenie – należy przez to rozumieć czynności podejmowane w celu przemieszczenia:

- a) osoby zatrzymanej, ujętej lub przymusowo doprowadzanej do właściwych organów lub instytucji w trybie i w przypadkach określonych w przepisach odrębnych,
- b) cudzoziemca pobranego ze strzeżonego ośrodka lub aresztu w celu wydalenia,
- c) cudzoziemca do granicy Rzeczypospolitej Polskiej albo od tej granicy do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje wydany, lub państwa, w którym następuje przekazanie tego cudzoziemca do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, na podstawie decyzji właściwego organu,
- d) cudzoziemca, któremu odmówiono wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku gdy z wnioskiem o zapewnienie doprowadzenia tego cudzoziemca wystąpił przewoźnik

konwój - należy przez to rozumieć przemieszczanie osób lub mienia, w tym:

- a) osób pobranych z zakładu karnego, aresztu śledczego, zakładu poprawczego, schroniska dla nieletnich, młodzieżowego ośrodka wychowawczego lub policyjnej izby dziecka,
  - b) osób skazanych lub tymczasowo aresztowanych przekazywanych na podstawie umów międzynarodowych,
  - c) wartości pieniężnych lub innych przedmiotów wartościowych,
  - d) broni, amunicji, materiałów lub środków niebezpiecznych, w tym materiałów wybuchowych, chemicznych lub radioaktywnych,
  - e) uzbrojenia, urządzeń i sprzętu wojskowego,
  - f) środków odurzających lub substancji psychotropowych,
  - g) dokumentów lub materiałów zawierających informacje niejawne,
- oraz zespół czynności realizowanych w związku z tym przemieszczaniem przez uprawnionego do używania lub wykorzystywania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej.

ważne obiekty, urzędnienia lub obszary – należy przez to rozumieć podlegające ochronie:

a) obiekty, urzędnienia lub obszary:

- istotne dla bezpieczeństwa lub obronności państwa, nienaruszalności granicy państwowej, bezpieczeństwa ruchu kolejowego, gospodarki lub kultury narodowej,
- centralnych organów państwowych, wymiaru sprawiedliwości, kontroli skarbowej, przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych albo organizacji międzynarodowych,
- podlegające ochronie na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu (Dz. U. z 2004 r. Nr 163, poz. 1712, z późn. zm.) lub ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia,

b) obiekty ujęte w jednolitym wykazie obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej, sporządzonym na podstawie art. 5b ust. 7 pkt 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. Nr 89, poz. 590, z późn. zm.), oraz wchodzące w ich skład i powiązane z nimi systemy

Obiekty podlegające ochronie na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu

(Dz. U. z 2004 r. Nr 163, poz. 1712, z późn. zm.):

obiekty i urzędnicy o szczególnym znaczeniu

obiekty służące Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesowi Rady Ministrów, ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych oraz ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych

Obiekty podlegające ochronie na podstawie przepisów ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia:

w zakresie obronności państwa, w szczególności:

- a) zakłady produkcji specjalnej oraz zakłady, w których prowadzone są prace naukowo- badawcze lub konstruktorskie w zakresie takiej produkcji,
- b) zakłady produkujące, remontujące i magazynujące uzbrojenie, urządzenia i sprzęt wojskowy,
- c) magazyny rezerw strategicznych, o których mowa w art. 15 ustawy z dnia 29 października 2010 r. o rezerwach strategicznych (Dz. U. Nr 229, poz. 1496)

w zakresie bezpieczeństwa publicznego, w szczególności:

- a) zakłady, obiekty i urządzenia mające istotne znaczenie dla funkcjonowania aglomeracji miejskich, których zniszczenie lub uszkodzenie może stanowić zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi oraz środowiska, w szczególności elektrownie i ciepłownie, ujęcia wody, wodociągi i oczyszczalnie ścieków,
- b) zakłady stosujące, produkujące lub magazynujące w znacznych ilościach materiały jądrowe, źródła i odpady promieniotwórcze, materiały toksyczne, odurzające, wybuchowe bądź chemiczne o dużej podatności pożarowej lub wybuchowej,
- c) rurociągi paliwowe, linie energetyczne i telekomunikacyjne, zapory wodne i śluzy oraz inne urządzenia znajdujące się w otwartym terenie, których zniszczenie lub uszkodzenie może stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, środowiska albo spowodować poważne straty materialne

w zakresie ochrony innych ważnych interesów państwa, w szczególności:

- a) zakłady o unikalnej produkcji gospodarczej
- b) obiekty i urządzenia telekomunikacyjne, pocztowe oraz telewizyjne i radiowe,
- c) muzea i inne obiekty, w których zgromadzone są dobra kultury narodowej,
- d) archiwa państwowe

Rozdział 2.

Zasady użycia lub wykorzystania broni palnej

Broń palną używa się lub wykorzystuje wyłącznie, jeżeli użycie lub wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego:

okazało się niewystarczające do osiągnięcia celów tego użycia lub wykorzystania

lub
↔

nie jest możliwe ze względu na okoliczności zdarzenia

Broń palną używa się lub wykorzystuje w sposób wyrządzający możliwie najmniejszą szkodę

Podjmując decyzję o użyciu lub wykorzystaniu broni palnej, należy postępować ze szczególną rozważą i traktować jej użycie jako środek ostateczny

Od użycia lub wykorzystania broni palnej należy odstąpić, gdy cel ich użycia lub wykorzystania został osiągnięty

Rozdział 3.

Przypadki użycia broni palnej

PRZYPADEK 1

Broni palnej można użyć, gdy zaistnieje co najmniej jeden z następujących przypadków:

konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na:

a) życie, zdrowie lub wolność uprawnionego lub innej osoby albo konieczność przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do takiego zamachu,

b) ważne obiekty, urządzenia lub obszary albo konieczność przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do takiego zamachu,

c) mienie, który stwarza jednocześnie bezpośrednie zagrożenie życia, zdrowia lub wolności uprawnionego lub innej osoby, albo konieczność przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do takiego zamachu,

d) nie dotyczy Policji,

e) bezpieczeństwo konwoju lub doprowadzenia

PRZYPADEK 2

Broni palnej można użyć, gdy zaistnieje co najmniej jeden z następujących przypadków:

konieczność przeciwstawienia się osobie:

a) niepodporządkowującej się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia broni, materiału wybuchowego lub innego niebezpiecznego przedmiotu, którego użycie może zagrozić życiu, zdrowiu lub wolności uprawnionego lub innej osoby,

b) która usiłuje bezprawnie odebrać broń palną uprawnionemu lub innej osobie uprawnionej do jej posiadania

PRZYPADEK 3a

Broni palnej można użyć, gdy zaistnieje co najmniej jeden z następujących przypadków:

bezpośredni pościg za osobą, wobec której:

a) użycie broni palnej było dopuszczalne w przypadkach określonych w pkt 1 lit. a-c i pkt 2,

PRZYPADEK 3b

Broni palnej można użyć, gdy zaistnieje co najmniej jeden z następujących przypadków:

bezpośredni pościg za osobą, wobec której:

b) istnieje uzasadnione podejrzenie, że popełniła przestępstwo, o którym mowa w:
art. 115 § 20 (przestępstwo o charakterze terrorystycznym),
art. 148 (zabójstwo),
art. 156 § 1 (ciężkie uszkodzenie ciała),
art. 163-165 (sprowadzenie katastrofy, sprowadzenie niebezpieczeństwa katastrofy, sprowadzenie niebezpieczeństwa powszechnego),
art. 197 (zgwałcenie, doprowadzenie do innej czynności seksualnej),
art. 252 (branie lub przetrzymywanie zakładnika)
i art. 280-282 (rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze)
ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny.

PRZYPADEK 4a

Broni palnej można użyć, gdy zaistnieje co najmniej jeden z następujących przypadków:

konieczność

a) ujęcia osoby:

wobec której użycie broni palnej było dopuszczalne w przypadkach określonych w pkt 1 lit. a-c i pkt 2,

wobec której istnieje uzasadnione podejrzenie, że popełniła przestępstwo, o którym mowa w:

art. 115 § 20 (przestępstwo o charakterze terrorystycznym),
art. 148 (zabójstwo),

art. 156 § 1 (ciężkie uszkodzenie ciała),

art. 163-165 (sprowadzenie katastrofy, sprowadzenie niebezpieczeństwa katastrofy, sprowadzenie niebezpieczeństwa powszechnego),

art. 197 (zgwałcenie, doprowadzenie do innej czynności seksualnej),

art. 252 (branie lub przetrzymywanie zakładnika)

i art. 280-282 (rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze)

ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny,

dokonyjącej zamachu, o którym mowa w pkt 1 lit. e,

jeżeli schroniła się w miejscu trudno dostępnym, a z okoliczności zdarzenia wynika, że może użyć broni palnej lub innego niebezpiecznego przedmiotu,

PRZYPADEK 4b

Broni palnej można użyć, gdy zaistnieje co najmniej jeden z następujących przypadków:

konieczność

b) ujęcia lub udaremnienia ucieczki osoby zatrzymanej, tymczasowo aresztowanej lub odbywającej karę pozbawienia wolności, jeżeli:

ucieczka tej osoby stwarza zagrożenie życia lub zdrowia uprawionego lub innej osoby,

istnieje uzasadnione podejrzenie, że osoba ta może użyć materiałów wybuchowych, broni palnej lub innego niebezpiecznego przedmiotu,

pozbawienie wolności nastąpiło w związku z uzasadnionym podejrzeniem lub stwierdzeniem popełnienia przestępstwa, o którym mowa w:

art. 115 § 20 (przestępstwo o charakterze terrorystycznym),

art. 148 (zabójstwo),

art. 156 § 1 (ciężkie uszkodzenie ciała),

art. 163-165 (sprowadzenie katastrofy, sprowadzenie niebezpieczeństwa katastrofy, sprowadzenie niebezpieczeństwa powszechnego),

art. 197 (zgwałcenie, doprowadzenie do innej czynności seksualnej),

art. 252 (branie lub przetrzymywanie zakładnika)

i art. 280-282 (rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze)

ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny,

Rozdział 4.

Przypadki wykorzystania broni palnej

Broń palną można WYKORZYSTAĆ w przypadku konieczności podjęcia co najmniej jednego z następujących działań:

1) zatrzymanie pojazdu, jeżeli jego działanie zagraża życiu lub zdrowiu uprawnionego lub innej osoby lub stwarza zagrożenie dla ważnych obiektów, urządzeń lub obszarów,

2) pokonanie przeszkody:

a) uniemożliwiającej lub utrudniającej ujęcie osoby albo ratowanie życia lub zdrowia uprawnionego, innej osoby lub ratowanie mienia,

b) w przypadku naruszenia porządku lub bezpieczeństwa publicznego przez osobę pozbawioną wolności, zatrzymaną lub umieszczoną w strzeżonym ośrodku albo areszcie w celu wydalenia.

3) zaalarmowanie lub wezwanie pomocy,

4) neutralizacja przedmiotów lub urządzeń mogących stwarzać niebezpieczeństwo wybuchu, powodujących jednocześnie bezpośrednie zagrożenie zdrowia lub życia uprawnionego lub innej osoby,

5) unieszkodliwienie zwierzęcia, którego zachowanie zagraża bezpośrednio życiu lub zdrowiu uprawnionego lub innej osoby,

6) oddanie strzału ostrzegawczego.

Rozdział 5.

Zakazy użycia broni palnej

- 1) wobec kobiet o widocznej ciąży,
- 2) osób, których wygląd wskazuje na wiek do 13 lat,
- 3) osób o widocznej niepełnosprawności.

Wobec powyższych osób policjant może użyć wyłącznie siły fizycznej w postaci technik obezwładnienia.

W przypadku, gdy zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie lub zdrowie policjanta lub innej osoby, a użycie siły fizycznej wobec powyższych osób jest niewystarczające lub niemożliwe, Policjant może użyć innych środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej.

Broń palna NIE może być użyta lub wykorzystana przez pododdział zwarty.

W sytuacji zagrażającej życiu lub zdrowiu uprawnionego lub innej osoby uprawniony wchodzący w skład pododdziału zwartego może użyć broni palnej lub wykorzystać ją na zasadach określonych w ustawie.

Rozdział 6.

Procedury przed użyciem broni palnej

Procedura pełna przed użyciem broni palnej

Przed użyciem broni palnej policjant podejmuje następujące działania:

- 1) identyfikuje swoją służbę okrzykiem „**POLICJA**”,
- 2) wzywa osobę do zachowania zgodnego z prawem, a w szczególności do:
  - a) natychmiastowego porzucenia broni lub innego niebezpiecznego przedmiotu, którego użycie może zagrozić życiu, zdrowiu lub wolności policjanta lub innej osoby, b) zaniechania ucieczki, c) odstąpienia od użycia przemocy.
- 3) W przypadku niepodporządkowania się powyższym wezwaniom policjant uprzedza o użyciu broni palnej okrzykiem: „**STÓJ, BO STRZELAM!**”, a jeżeli wezwanie to okaże się nieskuteczne, oddaje strzał ostrzegawczy w bezpiecznym kierunku.

Procedura skrócona przed użyciem broni palnej – I

Od procedury pełnej lub jej poszczególnych elementów, w szczególności od oddania strzału ostrzegawczego, można odstąpić, jeżeli ich zrealizowanie groziłoby bezpośrednim niebezpieczeństwem dla życia lub zdrowia policjanta lub innej osoby.

Procedura skrócona przed użyciem broni palnej – II

Przed rozpoczęciem konwoju lub doprowadzenia policjant uprzedza osobę pozbawioną wolności, w stosunku do której możliwe jest użycie broni palnej w przypadku konieczności ujęcia lub udaremnienia ucieczki osoby zatrzymanej, tymczasowo aresztowanej lub odbywającej karę pozbawienia wolności, jeżeli:

- ucieczka tej osoby stwarza zagrożenie życia lub zdrowia policjanta lub innej osoby,
- istnieje uzasadnione podejrzenie, że osoba ta może użyć materiałów wybuchowych, broni palnej lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu,
- pozbawienie wolności nastąpiło w związku z uzasadnionym podejrzeniem lub stwierdzeniem popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 115 § 20 (przestępstwo o charakterze terrorystycznym), art. 148 (zabójstwo), art. 156 § 1 (ciężkie uszkodzenie ciała), art. 163-165 (sprowadzenie katastrofy, sprowadzenie niebezpieczeństwa katastrofy, sprowadzenie niebezpieczeństwa powszechnego), art. 197 (zgwałcenie, doprowadzenie do innej czynności seksualnej), art. 252 (branie lub przetrzymywanie zakładnika) i art. 280-282 (rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze) ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny.

Rozdział 7.

Postępowanie po użyciu lub wykorzystaniu broni palnej

W przypadku gdy w wyniku użycia lub wykorzystania broni palnej nastąpiło zranienie osoby lub wystąpiły inne widoczne objawy zagrożenia życia lub zdrowia tej osoby, policjant udziela jej niezwłocznie pierwszej pomocy, a w razie potrzeby zapewnia wezwanie kwalifikowanej pierwszej pomocy lub podmiotów świadczących medyczne czynności ratunkowe.

W przypadku gdy w wyniku użycia lub wykorzystania broni palnej nastąpiło zranienie osoby lub wystąpiły inne widoczne objawy zagrożenia życia lub zdrowia tej osoby albo nastąpiła jej śmierć, zranienie albo śmierć zwierzęcia albo zniszczenie mienia, policjant:

- 1) zabezpiecza miejsce zdarzenia, także przed dostępem osób postronnych;
- 2) ustala świadków zdarzenia;
- 3) powiadamia o zdarzeniu właściwego przełożonego lub osobę pełniącą służbę dyżurną.

W przypadku odstąpienia od udzielania pierwszej pomocy lub gdy osoba poszkodowana sprzeciwia się udzielaniu tej pomocy policjant zapewnia wezwanie kwalifikowanej pierwszej pomocy lub podmiotów świadczących medyczne czynności ratunkowe. Policjant nie może odstąpić od zapewnienia udzielenia medycznych czynności ratunkowych kobiecie ciężarnej, wobec której użyto broni palnej.

Od zabezpieczenia miejsca zdarzenia, także przed dostępem osób postronnych oraz ustaleniem świadków zdarzenia można odstąpić, w przypadku gdy:

- a) zagrażałoby to życiu, zdrowiu lub bezpieczeństwu policjanta lub innej osoby,
- b) spowodowałoby to konieczność zaniechania przez policjanta czynności ochronnych wobec osób, ważnych obiektów, urządzeń lub obszarów lub w ramach konwoju lub doprowadzenia

- do czasu ustania tego zagrożenia lub tej konieczności.

Literatura

- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U.2011.287.1687 j.t.),
- Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz.U.2013.628),
- Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U.2013.1166 j.t.),
- Ustawa z dnia 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu (Dz.U.2014.170 j.t.),
- Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz.U.2005.145.1221 j.t.).

Zakład Wyszukolenia Specjalnego

asp. Paweł Sitko

Szkoła Policji w Katowicach
ul. gen. Jankego 276
40-684 Katowice-Piotrowice
www.katowice.szkolapolicji.gov.pl

